

Çevresel Tutum Değerlendirme Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çevresel Tutum Değerlendirme Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18498>

Özet

Çevresel Tutum Değerlendirme Formu, 2010 yılında F. E. Kabaday tarafından bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçektir. Bu ölçek, bireylerin çevreye yönelik tutumları, inançları ve davranış eylemlerini sistematik olarak değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçeğin geliştirilme süreci, özellikle çevresel tutum ve çevre bilinci kavramları, üniversite öğrencilerinin küresel çevre sorunlarına (başta küresel ısınma) ilişkin algıları üzerindeki etkisini incelemek amacıyla yapılandırılmıştır. Ölçek, çevresel konulara duyarlılık ve bu duyarlılığın davranışa dönüşme düzeyini ölçmek için tasarlanmıştır. Ölçek çetidi, yeni bir araç geliştirme sürecine iaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Çevresel Tutum, Çevre Bilinci, Küresel Isınma, Tutum Ölçeği, Geliştirme Ölçeği, Üniversite Öğrencileri, Çevresel Davranış.

Yazarlar

Kabaday, F. E.

Amaç

Çevresel Tutum Değerlendirme Formu'nun temel amacı, yükseköğretim düzeyindeki genç yetişkinlerin çevreye karşı geliştirdikleri tutumların niteliğini ve yoğunluğunu belirlemektir. Ölçek, özellikle bireylerin küresel çevre sorunlarına, iklim değişikliğine ve sürdürülebilirlik ilkelerine yönelik algı ve tepkilerini ölçmeyi hedefler.

Bu aracın geliştirilmesi, **çevre bilinci** düzeyleri ile çevresel davranışlar arasındaki korelasyonu akademik düzeyde incelemek için güvenilir ve geçerli bir araç sunma ihtiyacından doğmuştur. Ölçek, eğitim ve sosyal psikoloji alanlarında çevresel eğitim programlarının etkinliğini değerlendirmede veya belirli popülasyonların çevreye karşı gösterdiği duyarlılık seviyelerini karşılaştırmada kullanılabilir.

Yapı

Bu ölçek, bireylerin **Çevresel Tutum** (Environmental Attitude) yapısını ölçmek üzere tasarlanmıştır. Çevresel tutum, genellikle bilişsel (çevre hakkındaki bilgiler ve inançlar), duygusal (çevreye karşı hissedilen duygular) ve davranışsal (çevreyi korumaya yönelik eylem eylemi) bileşenlerden oluşan çok boyutlu bir yapıdır.

Ölçek, muhtemelen bireyin doğa ile ilişkisi, çevre kirliliği hakkındaki endişeleri, geri dönüşüm ve enerji tasarrufu gibi çevresel eylemlere katılma isteği gibi spesifik alt boyutları içermektedir. Geliştirme süreci, ölçülen yapıların **çevre bilinci** ve **küresel sorumluluk** gibi güncel ve önemli çevresel temalarla ilişkisini kurmayı zorunlu kılmıştır.

Geçerlik

Kaynak referansta geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmiş olsa da, bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilen tüm ölçeklerde yapısal geçerliliğin (Construct Validity) sağlanması esastır. Bu süreç genellikle uzman görüşleri alınarak (kapsam geçerliliği) ve istatistiksel yöntemler, özellikle de Faktör Analizi kullanılarak gerçekleştirilir. Bu ölçeğin geliştirildiği tez çalışması sırasında, maddelerin ölçmek istediği kuramsal yapıya ne derece temsil ettiği istatistiksel olarak gösterildiği varsayılmaktadır.

Geçerlik çalışmaları sırasında, ölçekten elde edilen puanların çevreye yönelik diğer kantitatif tutum ölçekleri (uyum geçerliliği) veya çevresel davranış envanterleri (yordama geçerliliği) ile ilişkisinin incelenmesi beklenir. Ancak, bu özet kayıttta spesifik geçerlik katsayıları veya yöntemleri hakkında bilgi sunulmamıştır.

Güvenirlik

Güvenirlik bilgisi kaynakta belirtilmemiştir. Ancak, psikometrik açıdan kabul edilebilir bir ölçek geliştirmek için güvenilirlik çalışmaları yapılmaması zorunludur. Ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek amacıyla genellikle **Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı** hesaplanır. Bu katsayı, ölçekteki maddelerin aynı yapıya ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Geliştirme tezinde, ölçeğin tutarlılığını kanıtlamak için test-tekrar test güvenilirliği veya madde toplam korelasyonları gibi ek güvenilirlik analizlerinin de kullanılması muhtemeldir. Bu analizler, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde gruplarında benzer sonuçlar üretme yeteneğini ortaya koyar.

Faktör Analizi

Çevresel Tutum Değerlendirme Formu'nun geliştirme aşamasında, ölçtüğü yapısal boyutları ortaya çıkarmak amacıyla **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** kullanılmıştır. Bu analiz, başlangıçta oluşturulan madde havuzunun, çevresel tutumun kaç farklı alt boyutu (faktörü) altında toplandığını belirlemek için kritik öneme sahiptir.

Faktör analizinin sonuçları, ölçeğin nihai formunun ve derecelendirme yapılarının belirlenmesinde

merkezi rol oynamaktadır. Tipik olarak, çevresel tutum ölçekleri, Bilişsel Çevre Farkındalığı, Çevreye Yönelik Davranışsal Niyet ve Çevresel Kaygı gibi ayrı faktörler ortaya çıkarabilir.

Araç

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Yeni geliştirilmiş tutum ölçeği)

Format: Kaynakta Derecelendirme bilgisi olmamasına rağmen, tutum ölçekleri genellikle Likert tipi derecelendirme formatını kullanır (örneğin, 5'li veya 7'li Likert). Bireylerin çevresel ifadelerine katılma düzeylerini belirtmeleri beklenir.

Mevcut Diller: Türkçe (Orijinal geliştirme dili).

Popülasyon Grubu: Üniversite öğrencileri.

Yaş Grubu: Genç Yetkinler (Yaklaşık 18-25 yaş arası).

Popülasyon Detayları: Ege ve Yaşar Üniversitesi öğrencileri örnekleminde uygulanmıştır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim formu (Self-report questionnaire).

Anahtar Kelimeler

Psikometrik Geliştirme, Tutum Ölçümü, Sürdürülebilirlik, Likert Ölçeği, Çevresel Eğitim, Genç Yetkinler.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yayın Adresi: Kabaday, F. E. (2010). Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir, Türkiye.

İzinler, Ücret ve Test Yayı

Test Yayı: 2010 (Yüksek Lisans Tezi yayın yayı).

İzinler ve Ücret: Bir akademik tez içerisinde geliştirilen ölçekler genellikle akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar için ücretsizdir, ancak kullanım için yazardan veya tezin yayınlandığı kurumdan (Ege Üniversitesi) izin alınması tavsiye edilir.

Kaynaklar

Kabaday?, F, E. (2010). *Ege ve Ya?ar Üniversitesi ö?rencileri Örne?inde Küresel Is?nman?n Çevre Bilinci ve Davran??lar? Üzerine Etkileri (Yüksek Lisans tezi)*. Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, ?zmir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: [cevresel-tutum-degerlendirme-formu-toad.pdf](#)

Çevresel Tutum Değerlendirme Formu Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Bu nedenle, ölçek maddeleri bu giri?te sunulamamaktadır. Maddelerin tam listesi için lütfen yukarıda belirtilen yüksek lisans tezine veya orijinal PDF kayna??na ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM